

[illegible]

Դուք զանաժ լրագրաց համրո ծախ-
յր Խմբագրոյ քսան վրայ է:
Ծանուցման տեղը մեկ անգամի համար
3 լլ. երկու անգամի համար 2 ղդ.
Լրագրոյն վերաբերեալ համակ կամ որ
եւ իցէ գրոյ իմն Խմբագրիք— ՏԵՑԻ-
ԱՆԻ պիտի աղղղալ իւ. եւ հանձնո ծախ
քնն ալ զվերիսկ վրայ է:

ᠭᠤᠨ ᠪᠣᠯᠡᠳᠦ ᠶ᠋ᠢᠵᠤ

ՔԱՂԱՅԱՐԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒԴՈՒԼԻՍ 1 ՄԱՐՏ

·P U . 7 . U . P U . 4 U . 6

Եթէնքէն առնուած լուրերուն նայելով պայտօնէից ծրագիրը հասարակաց կարծիքն ըստ բաւականին գոհացուցած կերեւի, «Ասիկն պայտօնէից հրաժարականէն առաջ հելլենացիք այն աստիճան դրդուեալ էին որ կը վախցուէր թէ ներքին յեղափոխութիւն մը կը ծագի, եւ մինչեւ կակ դըրուցուեցաւ որ թաղաւորը հրաժարական սխիտ տայ, իսկայց պայտօնէացիներ փոխուէրէ ետեւ ներքին հելլէնացիք տեսան թէ ոչ ներքին պատերազմութիւն մ'ունին պատերազմիչ, ոչ ալ արտաքին օգնութեան մը յայտ, եւ թէ ամեն տէրութիւններ մեծ դժգոհութեամբ կը տեսնեն խաղաղութեան միջոցումը, սկսան իրենք ալ իրենց կիւրքերը խաղաղեցնել, իսկայց ներքին անկարգութիւններն ու առաջակութիւններն աւելցան, որոց առաջին առեւելու համար կառավարութիւնն ստիպուեցաւ Քօթնէոս գնդապետին հրամանատարութեամբ զորք հանել, Քրանի մը պայտօնատարներ բանտարգել եղան, եւ շատերը պայտօնէ ձգուեցան:

Դեռ պանափողովն իր վերջին նշա-
տին մէջ Ասեմ. Շէմիլ փառայէն
ինդրոն է որ Յունաստանէն իրենց
հայրենիքը դառնալ ուզող Ալկիսցի
դալթականաց ներողամտութիւն ցոյց
տրուի, եւ իր հայտարարական պաշ-
տօնը յաճողութեամբ կատարելուն վը-
րայ խնդակցելով՝ բաղձանք յայտնի
է որ այսուհետեւ տէրութեանց մէջ
ծագելիք վէճերն այսպիսի խաղաղա-
րար միջոցներով լուծուին. Իսկ դեռ-
պանափողովն վերաբերեալ թղթակ-
ցութիւնները թէ՛ Վաղիլոյ եւ թէ՛
Լնդօլոյ մէջ հրատարակուեցան: Ա-
տնցմէ կը հետեւի որ ամեն տէրու-
թիւններ իրենց նպատակ ունեցած են
խաղաղութիւնը պահպանել եւ թուր-
քիոյ դէմ թշնամական նպատակներ
ցոյց չեն տրուած: Անտրայի հեղինա-
կան դեռպանել դեկտ. 29 թուով Հնու-
նաստանի արտաքին գործոց պաշա-
տէին ղրկած հեռագրալուրին մէջ կը
ծանուցանէ թէ նոյն քաղաքը դանտուղ
Ռուսական զեռպանն իրեն խոստում
իւր չէ տուեր եւ պնդեր է որ պէտք
է Յունաստան արտաքաղաքէ լսոյ տայ:
Ռուսիոյ այս ընթացքը բաւական դժ-
գոհութիւն պատճառած է եղլը ոչ
միայն Յունաստանի՝ այլ եւ Աերօլիոյ
եւ Ռումանիոյ մէջ, ինչպէս որ նոյն
իսկ Սօքուլայի Ապէթին ալ կը հուս-
տատէ: Իսոյ այս դժգոհութեանց
որչափ անտեղի ըլլալը յայտնի է, ինչ-
պէս նաեւ Ռուսիայէն կամ ուրիշնե-
րէ օգնութիւն յուսալ:

Պարատաղի իշխանը Պէրլինէն
 իէննա եկեր է, ուրկէ վերջին լա-
 բերուն նայելով իր երկիրը պիտի դառ-
 նար, ուր հիմայ հասած քայառ է:

Ճամանակէ մ'ի վեր զրոյց մ'եւած է թէ Վեբօլա իշխանը խնդրեր է որ Ղզրիական ծովուն վրայ Սեբցի փոքրիկ եւ ամպի նաւահանդիսոր Վարատաղի տրուի : Բայց Սուսիոյ լրագիրները տուտ կը հանեն այս զրոյցը : Ոմանք ալ կը պատմեն թէ Այ. Վիտմարը ծանուցեր է իշխանին որ եթէ Վարատաղ չկրնար յիշեալ նաւահանդիսան ինք իրմէ առնուլ, պէտք չէ որ մեծ տեղեւթեանց դիմէ : Սկիզբէն Վիտմար եւ Վարատաղի մէջ դաշնակցութիւն մը հաստատուած է : Կրտսէն, Բայց ասոնց ամենն ալ ինքնահնար խօսքերէլ թռեֆեւել թէ պէտ Վարատաղի իշխանին Վեբօլայուրի եւ Ալէրլին ուղեւորութիւնն եւ իրեն եղած ջերմ ընդունելութիւնները հարկաւ բոլորովին առանց նշանակութեան չեն, բայց կարծես թէ այս նշանակութիւնն առաւել ցոյցի մը համար է քան թէ դործի :

Փարիզի քաղաքապետական վարչութիւնը Բրէտի Ֆօնտի ընկերութեան ունեցած պարտուց հատուցման համար 398,340,040 Ֆրանք վճարելու պայմանագիր մը կնքած էր, որուն օրինագիրն (Օրէնսդրական ժողովին ներկայացուելով ջերմ վիճաբանութեան պատճառ ուռաւ, Ընդդիմադիր մարք խիտ ընդադատութիւններ ըրաւ Փարիզի նորոգ շինութեանց համար կառավարութեան ըրած չափազանց ծախքերուն եւ պէտք չեղած տեղերն ալ մեծամեծ պողոտայներ բացուելով աւելորդ հատուցումներ տրուելուն վրայ, այնպէս որ շինութեանց համար 1865 միլիոն ֆրանք եւ հատուցումներու համար 6 կամ 800 միլիոն ֆրանք դացեր է, մինչդեռ այս մեծամեծ գումարներով կարելի էր առանց նոր տուրքի քաղաքին ու տեղեաց մարքերը թիթեւայնել եւ աշխատաւորաց ապրուստը դիւրացնել։ Վարդիկոյ ամեն քաղաքներուն քաղաքապետական խորհուրդները ժողովուրդէն կրնարուին, մինչդեռ Փարիզի քաղաքապետութեան անդամները կառավարութիւնը կանտանէ։ Վասն զի նախկին յեղափոխութեանց մէջ Վարիզի քաղաքապետութիւնը փոքր դեր խաղցած չըլլալով, երկրորդ կայսրութեան հաստատուելէն ՚ի վեր Փարիզցիներու ձեռքէն իրենց քաղաքապետներն ընտրելու իրաւունքն առնուեցաւ։ Ընչապա անհամարատու քաղաքապետութիւնն անկանոն պարտքեր ըրած էր, որոց գումարը 465 միլիոն Ֆրանքը կանցնի, եւ որոց վճարման համար օրէնսդիր ժողովին օրինաց ծրագիր մը կը ներկայացուի։ Բնտիւնդի դիմադիր կողմն կառաջարկէ որ ներկայ քաղաքապետութեան անկանոն հաշիւները մեղմուին, եւ ընտրութեամբ կարգուի քաղաքապետութիւն մը հաստատուի։

Դժ. քննադատութեանց կողմէ
ժողովութեանը պատասխանեց թէ 1852/ն

Փարիզի սովորական եկամուտները 52 միլիոն էին, որ ծախսվեցին 23 միլիոն կառննային։ Մեծերդքին 10 միլիոնը հին պարտույց վճարման յառկացիք էր կը մնար 13 միլիոն, Վաղարշապետութիւնն այս վերջին գումարով Փարիզի վերանորոգման ձեռք զարկաւ։ Եւ 15 տարիէ հետէ նոր շինուած տուներուն թիւը քաղուածներէն 190000 աւելի է։ Բայց եթէ այսչափ շինութեանց հակառակ բնակարանները դարձեալ ուղի են, պատճառն այն է որ բնակչաց թիւը բազմանալով վրայ է 1866ին Փարիզ 1.800.000 բնակչի ունէր՝ առանց օտարականներն ալ իմիտան հաշուելու, եւ այսչափ բազմամարդութեան պատճառն ալ երկաթուղիներն են։ Արօնքի, դատարարաւութեան, բարեգործութեան, պաշարի, վարչութեան, հասարակայնութեան ծախսն պիտոյից համար մեծամեծ շինութիւններ կընծ պետք եղաւ, որք 706 միլիոնէն աւելի ծախք պատճառեցին, եւ հետեւեալ կերպիւ կը բաշխուին. կրօնական շինութիւնք, այսինքն 14 հռոմական եկեղեցի, 2 բողոքական տաճար, 2 իսրայելական տաճար՝ 61 միլիոն. անկեղտոցներու եւ հիւանդանոցներու համար 35 միլիոն. քաղաքապետական շինածներ, մաքսատուն, դպրոցներ՝ 129 միլիոն. պողոտայներ, ճեմակէքներ, ասարակաց պարտեզներ՝ 195 միլիոն. Վարդներուն թիւը 159ի հասեր, որոց համար 1852ին եղած 1.680.000 օրանքն ծախքը հիմա 6.690.000 ֆրանքի եղած է, եւ բոլոր այս հասաւութեանց մէջ դատարարաւութիւնը լի է։ Վաղարքն վերանորոգման աղեցութեամբ անշարժ կարւածներուն գինը հարիւրին յիսուն վերելք է. աշխատութեան վարձքը նընտնադէս աւելցրէ է, եւ քանի մ'արհեստներու թիւակն 9/0ին 70 բարձացեր է։ Այլու հողմանէ մաքրութիւնն ու առողջապահութիւնն ալաւելնալով՝ թշուառութիւնն ու մեծոց համեմատական թիւը նուազեր։ Հա, առանց մանրամասն տեղեւթեանց մտնելու, ասոնք են կապիւրութեան ցոյց տուած ընդհանր արդիւնքը, ուստի զարմանալի որ ()բէնզոլի ժողովն ալ Փարիզի տղապալետութեան մեծագումար պարէջը հմերժելով, Վրէտի - Պօնի հետ կնքած՝ դաշնադիրը վաւեցցից։

Դժբերիկայէն նորընտիր նախագահ
Լլւանթ զգրագրեալ մարտի 4ին իր
պաշտօնին մէջ հաստատուեցաւ եւ
նոր պաշտօնէութիւնը կազմեց : Լա-
խագահին պատգամաբանութիւնը Դի-
պեցաւ :— Լահանդաց քաղաքականու-
թեան վրայ նշանաւոր խօսք մը կը պա-
րունակէ : * ԴԵ՞ք, ըսաւ , ուրիշ աղ-
գայ իրաւանքը պիտի շարունակենք
յարգել , ե՞նք անոնք ալ մեր իրա-
ւունքը յարգեն : Դյո յայտարարու-

Թիւերը Միացեալ—Կահանդաց տըր-
ւած նոր քաղաքականութեան ծրագ-
րին անհամաձայն չգտար, Երեւելի որ
նոր նախագահին միտումները պիտի
ըլլային Միացեալ—Կահանդաց մեծ
հասարակապետութիւնն ալ Լեւոնայի
մեծ տէրութեանց կողմէն անցունել
եւ աշխարհի մէջ իրեն արժանաւոր
ազդեցութիւնն ու տեղը բռնել տալ,
որը իր դեռագաւազան եւ սուեւտորա-
կան յարաբերութիւնները պիտի ա-
ւելցընեն, Մեր ընկերացիները կը յի-
շեն որ անցեալ ամառունէն ի վեր
Լեւոնայի եւ Մերիկայի մէջ բանակ-
ցութիւններ կը ըլլային հարաւային ծո-
վասպատակաց վրասին եւ երկուստեք
դռնուած ուրիշ պայպիսի խնդրոց
ըսեման համար, Լեւոնայի ամառացի-
ութեանց վարձման եղաւ դաշնադրու-
թիւն մը, որուն համաձայն 1852էն
սկսեալ մինչեւ հիմա երկուստեք ի
կախ մնալու պահանջները կարգի
դնելու համար յանձնաժողով մը
պիտի կազմուէր, Լեւոնայի Մերիկայի
ծերակոյսն յիշեալ դաշնագիրը մեր-
ից, եւ ընդհանրապէս իր նախ-
կին անցելէ վիճակն վերադարձաւ
Լեւոնայի խորքէն դուրս գալու շու-
թովն անցնելու մտքովն ամբողջ
տար գլուխ մտին բարձրանքն այն է
որ վեճն այսպէս չբռնէ վրայ մնայ,
ինչեւ որ Լեւոնայի պատերազմի մը
ունի, եւ այն պատեւ ալ Մերի-
կայի լեւոնացիները եւ Լեւոնայի
պիտի յայտնէր ծովասպատակներ հա-
նձն, եւ ինչպէս որ հարաւայեցոց ա-
րտոտարութեան ժամանակ Լեւո-
նայ ըրաւ, անոր փոխարէնն ալ Մեր-
իկայի լեւոնացիները հատուցանեն, Հա-
ւաստային ծովասպատակներէն վրաս
որ Մերիկայի քաղաքացիներէն չա-
նորը ձերակոտարն աղերսագիր տը-
նին թէ որովհետեւ յիշեալ դաշնագ-
րութեան մէջ Լեւոնայի կառավարու-
թեան հպատակներուն կողմէն է եղած
հասարակ պահանջներուն, Մերի-
կայի քաղաքացոց ըրած պահանջմանց
ուսար բռնուած է, մինչդեռ այս
ըրջմանքուն պահանջքն Լեւոնայի
նաժ մէջը նաւաստի դրած եւ ի-
նչ դրօշովը ճանաչ հանած չոգե-
ւորու ծովասպատակութեան հա-
մար է, որը ծովերուն վրայ Մերի-
կայի նաւերն այրեցին եւ երբ Լեւո-
նայից նահանգի խոսնիկը մտան ոչ
այն չղատապարտուեցան, այլ եւ զա-
նազան շինող որ բրիտանական խորհր-
դարնին անգամ էր երբ անոնց դու-
րը պարծենալով պատմեց, խորհր-
դարնը ծովահանութիւնները ըրաւ,
այս պէտք չէ որ այնպիսի դաշնագ-
րութիւն մը ընդունուի, Լեւոնայի ա-
րագրէն կրնայ հասկցուիլ թէ Լե-
ւոնայի ինչեւ համար կը մերժեն
դրոշմը հետ կը ինքուած դաշնադրու-
թեան, որուն բանակցութիւններն ա-
լ տանող Լեւոնայի ամերիկեան
սպանն ալ եւ պիտի կանգուի եւ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԴՐՈՑ
Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԵԼԻ ԽԱՆ